

Pokroky matematiky, fyziky a astronomie

Ze života JČSMF

Pokroky matematiky, fyziky a astronomie, Vol. 20 (1975), No. 4, 233--239

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/139511>

Terms of use:

© Jednota českých matematiků a fyziků, 1975

Institute of Mathematics of the Academy of Sciences of the Czech Republic provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.

This paper has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ: The Czech Digital Mathematics Library* <http://project.dml.cz>

Po odznení odborných prednášok sa ujal slova zástupca Obvodného výboru ZČSSP Bratislava IV. Poďakoval organizátorom za prácu spojenú s organizovaním seminára a zhodnotil prebiehajúci seminár. Zvlášť vysoko ocenil jeho odbornú a politickú úroveň. Potom predseda ZČSSP pri FÚ SAV ing. ILEJA THURZO seminár ukončil.

Juraj Šácha

VI. KONFERENCIA SLOVENSKÝCH MATEMATIKOV

Ako sa už stalo pravidlom, zišli sa v poslednom novembrovom týždni v Jasnej na tri dni slovenskí matematici všetkých možných zameraní — výskumníci a pedagógovia, „čisti“ a „aplikovaní“ a neviem ešte akí, aby rozšírili svoj obzor vypočítaním prednášok učených matematikov a pedagógov, spoznali matematický „dorast“ z krátkych referátov o ich práci, a hlavne aby na besedách organizovaných i neorganizovaných prediskutovali, čo ich tiaži, a dali vznik novým myšlienkam a iniciatívam, ktorých tu aj v minulosti vzniklo neúrekom.

Na konferencii odznelo 6 pozvaných hodinových prednášok:

J. BRILLA: *Niektoré aspekty aplikovanej matematiky*

T. KATRIŇÁK: *O primitívnych triedach zväzov*

T. NEUBRUNN: *Absolútna spojitosť v rozličných formuláciách a niektoré jej aplikácie*

V. PTÁK: *O kritických exponentoch Banachových priestorov*

O. DEMÁČEK: *Skúsenosti z vyučovania programovania na strednej škole*

M. HEJNÝ: *Koncepcia vyučovania geometrie na stredných školách*

Treba v tejto súvislosti zvlášť poďakovať M. HEJNÉMU za to, že v poslednej chvíli zaskočil za pôvodne pozvaného prednášateľa Z. DLOUHÉHO, ktorý náhle pred konferenciou ochorel.

Jedno poobedie bolo venované krátkym prihláseným referátom mladých vedeckých pracovníkov a vyhláseniu súťaže mladých matematikov JSMF 1974. V tejto súťaži boli udelené dve druhé ceny, a to J. FARKOVEJ z Matematického ústavu SAV a R. FRIČOVI z Vysokiej školy dopravnej v Žiline.

Pedagógovia sa zišli na besedu, na ktorej okrem iného pracovníci Výskumného ústavu pedagogického informovali o pripravovaných učebných plánoch matematiky pre školy 1. a 2. cyklu. Viacerí účastníci besedy poukázali na to, že v nových učebných plánoch sa na matematiku dostáva absolútne i relatívne menej hodín v porovnaní s minulosťou i v porovnaní s inými socialistickými štátmi, ako napr. ZSSR alebo NDR. Účastníci konferencie zaslali list na Ministerstvo školstva SSR a ČSR, ako aj na oddelenie školstva a vedy ÚV KSS, kde na túto skutočnosť upozornili.

Kedže do tretice je všetkého dobrého a Matematické obzory majú za sebou tri roky svojej existencie, usporiadal výbor Matematickej sekcie besedu o nich, ktorej základom boli posudky doterajších zväzkov, vypracované J. JAKUBÍKOM, V. JODASOM, T. KLEINOM a J. ŠEDIVÝM. Hodnotenie dopadlo jednoznačne kladne, posudzovateli i účastníci sa však poväčšine zhodli na tom, že by bolo užitočné urobiť Matematické obzory „čitateľnejšími“ uverejňovaním viac kratších nie príliš náročných článkov informatívno-popularizačného charakteru.

Príležitosť konferencie využili nielen výbor Matematickej sekcie a redakčná rada Matematických obzorov na svoje zasadania, ale aj Žilinský seminár o aplikovanej matematike, ktorý si v dňoch konferencie urobil svoje zasadanie s nezávislým programom. Tento program sa však s programom konferencie neprekrýval, takže účastníci každého z podujatí mohli sledovať obe z nich — ak odolali silnému pokušeniu využiť

prekrásnu vianočnú idylu vonku s bohatstvom snehu a občasnými snečnými chvíľami.

Záverom treba opäť poďakovať hlavnému organizátorovi konferencií L. BERGEROVI a jeho spolupracovníkom, ktorých šikovnosť a obetavosť umožnili existenciu a hladký priebeh konferencie.

Pavol Brunovský

PROFILY ODMENENÝCH V SÚŤAŽI MLADÝCH MATEMATIKOV JSMF 1974:

II. cena

RNDr. Jana Farková, CSc.

Matematický ústav SAV

(* 16. 5. 1944, prír. fak. UK Bratislava 1966, RNDr. 1968, CSc. 1973; školiteľ doc. dr. L. Mišík, DrSc.)

Odmenené práce:

1. *Über Darboux'sche Funktionen*, Mat. časopis 20, 1970, 185—194.
2. *About the Maximum and the Minimum of Darboux Functions*, Mat. časopis 21, 1971, 110—116.
3. *Note on a Theorem of Kuratowski-Sierpinski*, Mat. čas. 23, 1973, 179—183.

Vo všetkých troch prácach je študovaná problematika darbouxovských funkcií. V prvých dvoch prácach sa konkrétne vyšetrujú rôzne možnosti zovšeobecnenia Darbouxovej vlastnosti, rôzne triedy takýchto funkcií a algebraické, topologické i zväzové vlastnosti týchto tried. Tretia práca sa zaoberá otázkou platnosti Kuratowski-Sierpinského vety (o súvislostiach grafu darbouxovskej funkcie z 1. Baierovej triedy) v dvojrozmernom prípade.

II. cena

RNDr. Roman Frič, CSc.

Katedra matematiky VŠD v Žiline

(* 30. 9. 1944, MFF UK v Prahe 1967, RNDr. 1972, CSc. 1972; školiteľ akademik Josef Novák.)

Odmenené práce:

1. *Further note on Fréchet spaces*. Comment. Math. Univ. Carolinae 14, 4 1973, 661—667.

2. *Regularity and extension of mappings in sequential spaces*. Comment. Math. Univ. Carolinae 15, 1 1974, 161—171.
3. *On the sequential envelope of products*. IV. Vedecká konferencia Vysoké školy dopravnej v Žiline, Žilina 1973, 89—92.

V prácach sa študujú otázky klasifikácie konvergenčných priestorov a problémy zaplňovania sekvenčných štruktúr projektívne definovaných triedami spojitých funkcií. Najhodnotnejšie výsledky boli dosiahnuté pri študiu sekvenčných obalov, ktoré zaviedol akademik Josef Novák. Sekvenčné obaly sú analógiou Čechovho-Stoneovho obalu a Hewittovho obalu a majú v teórii sekvenčných štruktúr a ich aplikácii zásadný význam.

PRACOVNÍ SEMINÁŘ K OTÁZKÁM KOORDINACE MATEMATIKY A FYZIKY NA GYMNÁZIU

Skupiny matematické a fyzikální pedagogické sekce při pražské pobočce JČSMF spolu s VÚP Praha uspořádaly ve dnech 11.—13. 9. 1974 v učebním středisku MŠ ČSR Ládví pracovní seminář k otázkám koordinace matematiky a fyziky ve vyučování na gymnáziu. Za organizaci a průběh semináře zodpovídal přípravný výbor ve složení doc. VACHEK, dr. JELÍNKOVÁ, dr. ŠEDIVÝ a odb. as. E. SVOBODA.

Na semináři byly řešeny tři okruhy problémů:

1. Pojetí a užívání vektoru ve středoškolské fyzice a matematice.

2. Proměnná, matematická funkce, zobrazení; veličina, veličinové rovnice, fyzikální funkce, měření veličin.

3. Matematické znalosti a dovednosti nutné pro výuku jednotlivých fyzikálních témat; časové uspořádání matematických poznatků.

K jednotlivým okruhům přednesli úvodní referáty: prof. dr. V. MEDEK, CSc. (SVŠT Bratislava), dr. J. MÜLLEROVÁ, CSc. (VÚP Praha), dr. J. NOVÁK (KTVF MFF Praha); doc. dr. J. VACHEK, CSc. (KTVF MFF Praha), dr. M. CHYTILOVÁ, CSc., dr. O. ODVÁRKO (KTVM MFF Praha); prom. ped. E. SVOBODA (KTVF MFF Praha) a dr. J. ŠEDIVÝ (KTVM MFF Praha).

V diskusi k jednotlivým okruhům problémů byla objasněna vzájemná stanoviska fyziků a matematiků k otázkám koordinace obou předmětů, metodický přístup k výkladu pojmů vektor, funkce, veličina, rovnice. Pozornost byla také věnována časové koordinaci předmětů matematika a fyzika i vzhledem k návaznosti na učivo ZDŠ. V průběhu jednání semináře byly vytvořeny autorské kolektivy, které zpracují ve formě článků některé základní problémy.

Na závěr pracovního semináře bylo přijato toto usnesení:

1. *Doporučuje se výborům MPS a FPS vytvořit koordinační skupinu, která by systematicky sledovala koordinaci vyučování matematice a fyzice, a to již ve stadiu přípravy osnov obou předmětů, učebnic, metodických příruček aj., ve složení Vachek, Šedivý, Jelínková, Müllerová.*

2. *Doporučuje se výborům MPS a FPS zajištění*

u SNP recenze matematických učebnic fyzikem a naopak.

3. *Doporučuje se výboru MPS zajištění u SPN, aby v kolektivu autorů učebnic matematiky byl fyzik, který se bude podílet na vypracování textů úloh s fyzikální tematikou.*

4. *Z diskuse vyplynula potřeba ujasnění a propracování koordinovaného pojetí těchto témat:*

a) *problematika pojmu funkce — zodpovídají Vachek, Odvárko,*

b) *rovnice, relace, vztahy — zodpovídají Šedivý, Polák,*

c) *statistika a teorie pravděpodobnosti — zodpovídají Müllerová, Svoboda, Skuhra,*

d) *pojetí vektoru — zodpovídají Medek, Müllerová, Novák, Šedivý.*

Jednotlivé pracovní skupiny připraví do konce roku 1974 materiály, které budou rozmnoženy jednak pro potřeby sekcí, jednak dány redakci MFVŠ k publikaci.

5. *Výbor pracovního semináře se pověřuje vypracováním zápisu z jednání semináře. Zápis bude rozeslán všem účastníkům semináře, výborům sekcí JČSMF, MŠ ČSR a SSR, VÚP a SNP.*

6. *Účastníci semináře doporučují výborům sekcí FP a MP zajištění obdobného pracovního semináře v době, kdy bude zahájena práce na tvorbě nových učebnic matematiky a fyziky.*

Emanuel Svoboda

ZPRÁVA O ČINNOSTI PRAŽSKÉ POBOČKY JČSMF

Výbor pražské pobočky JČSMF v první polovině svého funkčního období (v druhém pololetí roku 1973 a v roce 1974) zajišťoval plnění plánu práce podle následujícího rozdělení úkolů mezi jednotlivými členy výboru:

prof. dr. FRANTIŠEK NOŽIČKA — předseda, ROSTISLAV ŘÍHA — místopředseda, dr. LIBUŠE GRYGAROVÁ — jednatelka, dr. ZDENĚK JANKOVSKÝ — styk s matematickou vědeckou sekcí, ALENA ŠAROUNOVÁ — styk s matematickou pedagogickou sekcí, ing. ŠTEFAN ZAJAC — styk s fyzikální vědeckou sekcí a Ústředním klubem školství a vědy ROH, OLGA KLABANOVÁ — styk s fyzikální pedagogickou sekcí, dr. LEO BOČEK — besedy matematiků v ÚKŠV ROH, dr. KAREL ZIMMERMANN — styk s odbornými skupinami pobočky, PETR FABINGER, JAROMÍR TKADLEC — styk se středoškolskými profesory, EDVARD

NICHTBURGER — matematická olympiáda, KARL ŠEBELA — fyzikální olympiáda, dr. Jiří FIALA, dr. JANA JUREČKOVÁ — styk s resortními ústavy a kolektivními členy pobočky, JAN PALATA, dr. Jiří VESELÝ — styk s nakladatelstvími. Revizoři výboru: dr. VLADIMÍR KOHOUT, MIROSLAV VORÁČEK; ing. VLADISLAV KRLÍN (náhradník). Z výboru byli na vlastní žádost uvolněni prof. dr. ALOIS ŠVEC a prom. ped. EMANUEL SVOBODA. Do výboru byl kooptován JAN PALATA.

Výbor pobočky se pravidelně scházel v třítydenních intervalech na schůzích k projednávání aktuálních úkolů.

Plenární schůze pobočky se konaly 24. června a 28. listopadu 1974. Byly na nich prodiskutovány konkrétní otázky dalšího zvyšování kvality všech prováděných akcí a další možnosti zvyšování aktivity v středoškolské obci v pobočce.

Akce v Ústředním klubu školství a vědy ROH:

a) Ve spolupráci s fyzikální vědeckou a pedagogickou sekci byly pořádány každý první čtvrtek v měsíci (počínaje druhým pololetím 1974 každý druhý čtvrtek v měsíci) besedy fyziků s tímto programem:

4. 10. 1973 — prof. dr. FRANTIŠEK KAHUDA: *Poznatky z mezinárodní konference o psychotronic, konané v červnu 1973 v Praze;*

1. 11. 1973 — dr. SVATOPLUK KRUPÍČKA: *O výsledcích mezinárodní konference o magnetismu, konané v srpnu 1973 v Moskvě;*

3. 1. 1974 — prof. ing. RUDOLF PEŠEK: *O možnosti spojení s mimozemskými civilizacemi;*

7. 2. 1974 — dr. ZLATKO KNOR: *Elektronová a iontová emisní mikroskopie;*

7. 3. 1974 — ing. VLADIMÍR KOPECKÝ: *Poslední stav termonukleárního výzkumu ve světle evropské konference v Moskvě v srpnu 1973;*

4. 4. 1974 — dr. KAREL JURÁK: *Použití nových principů a materiálů v oboru zpracování dat;*

2. 5. 1974 — akademik ALOIS ZÁTOTPEK: *Na výšších And — po stopách velkého peruánského zemětřesení z 31. 5. 1970;*

12. 9. 1974 — doc. dr. MILOŠ MATYÁŠ, ing. LADISLAV ŠTOURAČ: *O výsledcích XII. mezinárodní konference o fyzice polovodičů konané v červenci 1974 ve Stuttgartu;*

10. 10. 1974 — prof. dr. STANISLAV BRANDEJS: *Počtení metody předpovědi počasí;*

14. 11. 1974 — dr. MILAN ODEHNAL: *Josephsonovy jevy v supravodivosti.*

b) Ve spolupráci s matematickou vědeckou a pedagogickou sekci byly pořádány každý třetí čtvrtek v měsíci besedy matematiků s tímto programem:

18. 10. 1973 — akademik JOSEF NOVÁK: *O výsledcích konference o aplikacích matematiky konané v září 1973 v Olomouci;*

15. 11. 1973 — doc. dr. JOSEF NAGY: *O problematice vyučování matematice na vysokých školách technických;*

17. 1. 1974 — doc. dr. VÁCLAV HAVEL: *O některých směrech v soudobé geometrii;*

21. 2. 1974 — doc. dr. EBERHARD SCHRÖDER (Drážďany): *Albrecht Dürer a geometrie;*

21. 3. 1974 — Akademik JOSEF NOVÁK: *Mezinárodní organizace matematického života;*

18. 4. 1974 — doc. dr. JOSEF SCHMIDTMAYER: *Problematika přechodu studentů ze středních škol na vysoké školy;*

16. 5. 1974 — doc. ing. FRANTIŠEK FABIAN: *Reforma studia matematiky na univerzitách v ČSSR;*

17. 10. 1974 — akademik JOSEF NOVÁK: *O mezinárodním kongresu matematiků ve Vancouveru;*

21. 11. 1974 — doc. J. VYŠÍN: *O experimentu MÚ ČSAV v modernizaci vyučování matematice;*

19. 12. 1974 — dr. EVŽEN KINDLER: *Jak ovlivňují počítače matematiku.*

c) 13. prosince 1973 a 28. listopadu 1974 se v ÚKŠV konaly společenské večery pro členy pražské pobočky JČSMF.

Akce ve spolupráci s Krajským pedagogickým ústavem (zajišťované M. VORÁČKEM):

a) Byl uspořádán cyklus přednášek *Nové pojetí výuky termodynamiky na školách II. cyklu* (přednášející — doc. dr. J. KVASNICA, dr. M. MARVAN, dr. V. FREI, dr. O. MAŠTOVSKÝ, dr. J. JANOVIČ, dr. E. KAŠPAR, dr. K. BARTUŠKA).

b) Uskutečnilo se 7 besed s řešiteli matematické a fyzikální olympiády na jednotlivých školách v pražských obvodech.

Akce odborných skupin pražské pobočky:

a) Skupina aplikací matematiky v ekonomii uspořádala 10 přednášek (přednášející — prof. F. NOŽIČKA, dr. E. KINDLER, J. NEDOMA,

dr. M. VLACH, J. HLAVÁČEK, I. FOLTÝN, dr. K. ZIMMERMANN, K. H. MÜLLER, dr. J. ROHN, J. NEDOMA).

b) Skupina geometrie uspořádala dvě přednášky (přednášející — prof. G. GEISE (Drážďany), J. KLOUDA).

c) Skupina statistiky uspořádala dvě přednášky (přednášející — prof. J. TEUGELS (Belgie), prof. M. L. PURI (USA)).

d) Ve skupině matematiky na elektrotechnické fakultě ČVUT bylo uspořádáno 9 přednášek (přednášející — M. KOSINA, dr. J. HAVRDA, doc. ing. J. GREGOR, dr. V. KOHOUT, dr. J. ADÁMEK, dr. J. NAGY, dr. V. JURÁK, dr. J. VOGEL, dr. L. PRŮCHA).

e) Ve skupině fyzikální pedagogické sekce při pobožce se uskutečnilo 12 přednášek (přednášející: prof. dr. M. VALOUCH, dr. M. BEDNAŘÍK, prof. dr. E. KAŠPAR, doc. dr. J. VACHEK, dr. F. JIRÁNEK, dr. J. HNILČKOVÁ, dr. M. JOSÍFKO, dr. I. CHALUPOVÁ, dr. M. ŘEŠÁTKO, dr. M. CHYTILOVÁ, dr. P. VÍŠEK).

f) Ve skupině pro dějiny matematiky a fyziky se uskutečnilo pět přednášek věnovaných V. JARNÍKOVÍ (předn. doc. B. NOVÁK, dr. Z. FROLÍK), J. VON NEUMANNŮVI (předn. doc. J. KVASNICA, dr. K. ČULÍK), M. CANTORŮVI (předn. akad. M. KATĚTOV), D. HILBERTŮVI (předn. prof. V. PTÁK a doc. P. VOPEŇKA).

Pražská pobočka uspořádala v září 1973 celostátní konferenci o matematických metodách v ekonomii v Zadově na Šumavě, již se zúčastnilo 60 odborníků.

Spolupráce pražské pobočky s nakladatelstvími se velmi rozrostla a stále větší počet členů pobočky využívá výhod při nákupu knih v nakladatelství Academia, v Státním nakladatelství technické literatury a v prodejně Zahraniční literatura. Na matematicko-fyzikální fakultě UK a elektrotechnické fakultě ČVUT jsou průběžně ve vitrinách JČSMF vystavovány nové knihy a publikace z matematiky a z fyziky. Pro posluchače 1. ročníku MFF UK bylo uspořádáno setkání se zástupci výboru pražské pobočky a podniku Zahraniční literatura, který pro tento účel připravil výstavku knih.

Současný stav pražské pobočky JČSMF činí 1147 členů a má stále vzestupnou tendenci. Výbor pobočky chce i nadále zajišťovat program přitažlivý a prospěšný co nejšířšímu okruhu zájemců.

Štefan Zajac

ZPRÁVA O ČINNOSTI POBOČKY V HRADCI KRÁLOVÉ

Plenární schůze členů pobočky, konaná dne 30. 11. 1974, zhodnotila činnost pobočky v uplynulém období. Dobrý kontakt pobočky s odbornými kabinetem matematiky a fyziky KPÚ a OPS a koordinace některých akcí s pobočkou v Pardubicích umožňují členům pobočky a dalším učitelům účast na bohatém programu přednášek i odborných seminářů.

Z činnosti Matematické pedagogické sekce vybíráme přednášky pro profesory a učitele matematiky škol všech typů: 30. 3. 1974 F. NOŽIČKA: *O některých optimalizačních úlohách*, 8. 6. 1974 F. KUŘINA: *O možnostech modernizace vyučování matematice na odborných školách*, 30. 11. 1974 K. HAVLÍČEK: *O pedagogických, psychologických a ideologických hlediscích při vyučování matematice*.

MPS se podílela na organizačním a obsahovém zajištění letní matematické školy pro profesory gymnázií v červenci 1974 v Jevíčku.

Pro metodiky matematiky z OPS a lektory přednášel 20. 4. 1974 F. KUŘINA o perspektivách modernizace vyučování matematice, 21. 9. 1974 byl proveden odborný seminář ke školení učitelů matematiky na ZDŠ, který vedl F. KUŘINA. F. KUŘINA, V. DROZEN, V. ZELINKA, M. VOLFOVÁ, S. ZAHRADNÍK přednášeli v kursu moderní matematiky pro vybrané učitele ZDŠ a v kursech moderní matematiky na úrovni jednotlivých okresů.

Fyzikální pedagogická sekce uspořádala pro profesory středních škol přednášky: 13. 10. 1973 hovořil Z. UNGERMANN o *úkolech vyučování fyzice na středních odborných školách*, M. OUHRABKA o *metodice pokusů z molekulové fyziky*, I. VOLF o *metodice řešení fyzikálních úloh*, 27. 10. 1973 R. JELÍNKOVÁ o *fyzikálním poli a jeho významu pro výchovu k vědeckému světovému názoru*, P. ŠEDIVÝ o *stroboskopu, jeho výrobě a použití*. 24. 11. 1973 hodnotil Z. UNGERMANN průzkum vyučování teorie relativity, P. ŠEDIVÝ přednesl přednášku *Přibližné metody v teorii relativity*, a 19. 1. 1974 Z. UNGERMANN přednášku *Mezinárodní měrová soustava jednotek*. 16. 2. 1974 proběhl seminář pro začínající profesory fyziky na gymnáziích s náplní: Z. UNGERMANN, *Úkoly vyučování fyzice na výběrových školách*, P. ŠEDIVÝ a J. KAMENÍČEK: *Pokusy z optiky a atomistiky*. 18. a 19. 3. 1974 byla uspořádána odborná

exkurze do MEZ v Mohelnici a Meopty Přerov. 20. 4. 1974 prednášal J. SIMPL *o metodice laboratorních úloh z elektřiny*. 8. a 9. 11. 1974 proběhla odborná exkurze na přírodovědeckou fakultu PU v Olomouci a na gymnázium ve Vyškově, zaměřená na experimentální techniku. 23. 11. 1974 O. HOUDEK a Z. JOR se zabývali *použitím analogových a číslicových počítačů ve vyučování fyziky na středních odborných školách*. 7. 12. 1974 byl uspořádán seminář pro profesory odborných škol: prednášal B. NOVÁK (*Metodiky pokusů z fyziky*) a I. VOLF hovořil *o ideově politické výchově při vyučování fyziky*.

Letní škola fyziků v červenci 1974 se zaměřila na problematiku zavádění prvků moderní fyziky do učiva gymnázia. Prednášali V. MELÍŠEK (*Kvantová fyzika*), J. FUKA (*Kvantová fyzika na střední škole*), I. CABÁK (*Kvantová fyzika a FPL*), L. DVOŘÁK (*Luminiscence*).

Pro metodiky POS a vybrané učitele ZDŠ prednášal 31. 10. 1973 I. VOLF (*Umělé družice Země ve vyučování fyziky*), 23. 1. 1974 byla provedena exkurze do planetária, 3. 4. 1974 hovořil O. Lepil *o novém pojetí filmu ve vyučování fyziky na ZDŠ*, 14. 12. 1974 J. BIČÍK hovořil *o moderních způsobech při zkoušení*.

Pro účastníky fyzikální olympiády bylo uspořádáno niekoľik seminářů ve střediskových gymnáziích, dále 7. a 8. 12. 1973 soustředění řešitelů kategorie A s programem: J. HUBEŇÁK, *Magnetické pole*, Z. UNGERMANN, *Užití integrálu ve fyzice*, V. ŠÁDA a P. ŠEDIVÝ *Experimenty z elektřiny*. Ve spolupráci s pobočkou Pardubice se pořádal další seminář pro řešitele kategorie A s programem *Magnetické pole*. Prednášal J. ČERMÁK, který zajistil provedení laboratorního praktika na VŠCHT, dále Z. UNGERMANN (*Pohybová rovnice hmotného bodu*).

Společně s pobočkou v Pardubicích byla pripravena obě letní soustředění úspěšných řešitelů olympiád; z fyziky se podíleli na programu O. HYLENKA z Pardubic (*Řešení obtížnějších úloh z fyziky*), E. KUŘINOVÁ (*Ráz těles*) v r 1973, v následujícím r. 1974 prednášal R. SAMEK (*Hydromechanika*), O. HYLENKA *opět řešení obtížnějších úloh*. Matematickou složku soustředění po oba roky zajišťovali V. STÁRKOVÁ (*konstruktivní úlohy*), dále J. KUBÁT z pobočky Pardubice — *úlohy z algebry*.

FPS zajišťuje průběh odborného školení učitelů fyziky na základních školách v jednotlivých okresech.

Ivo Volf

Na výročnéj členskej schôdzi Pobočky JSMF v Nitre 6. apríla 1972 bol zvolený výbor, ktorý pracuje v tomto zložení: Predseda: prof. RNDr. FRANTIŠEK KRŇAN, podpredseda: doc. ŠTEFAN NOVOVESKÝ, tajomník: RNDr. ARPÁD KECSKÉS, CSc. členovia výboru: RNDr. ing. DANIEL KLUVANEC, CSc. — referent pre FO, KAROL KRÍŽAL-KOVIČ, odb. as. — referent pre MO, FRANTIŠEK KMEŤ, odb. as., MICHAL MAGULA, učiteľ ZDŠ. Náhradníci: TIBOR GÁL, odb. as., OLIVER RALÍK, odb. as. Revizori: doc. RNDr. ONDREJ ŠEDIVÝ, CSc. doc. RNDr. LADISLAV DUNAJSKÝ, CSc.

Činnosť Pobočky JSMF v Nitre za toto obdobie nadväzovala na dobrú tradíciu z predchádzajúcich rokov. Práca bola orientovaná hlavne na tieto úseky:

- a) prednášková činnosť pre svojich členov a poslucháčov vysokých škôl, ako aj pre učiteľov ZDŠ a gymnázií
- b) priebežné semináre z matematiky aj fyziky
- c) prednášková činnosť pre učiteľov a riešiteľov MO a FO
- d) prednášková činnosť v rámci „Klubu učiteľov matematiky a fyziky v Nitre“
- e) rozšírenie členskej základne pobočky

a) Prednášková činnosť pre našich členov a poslucháčov vysokých škôl bola zameraná na mnohé aktuálne problémy v matematike a vo fyzike. Tieto prednášky boli poriadané za úzkej spolupráce katedier matematiky a fyziky na PF a VŠP v Nitre. Prednášateľmi v rámci tejto prednáškovej činnosti boli prizvaní pracovníci vysokých škôl, výskumných pracovísk a členovia katedier matematiky a fyziky VŠP a PF v Nitre, ako aj zahraniční odborníci, ktorí navštívili naše vysoké školy. Za toto obdobie odznelo 22 vedeckých prednášok pre pracovníkov katedier vysokých škôl a 58 didaktických prednášok pre poslucháčov a učiteľov zo ZDŠ a gymnázií.

Publikovanie zoznamu všetkých týchto prednášok by bolo v rámci tohoto hodnotenia neúnosné.

Hodnotné boli aj prednášky zamerané na zmeny v Sústave jednotiek SI. uskutočnili sa v okresoch: Nitra, Levice, Nové Zámky, Topoľčany a Komárno za úzkej spolupráce s okresnými pedagogickými strediskami (ss. RNDr. ing. D. KLUVANEC, CSc., T. KORCOVÁ, ing. I. ŠTUBŇA).

Členovia našej pobočky z KM PF v Nitre sa vo veľkej miere podieľajú aj na školení lektorov pre modernizáciu matematiky na prvom stupni, ktoré poriada KPÚ v Bratislave.

b) V rámci matematiky prebiehal v dňoch 11. 7.—14. 7. 1972 v našej pobočke seminár z algebraickej geometrie, ktorý viedol doc. RNDr. J. ČIŽMÁR, CSc., z Katedry geometrie PF UK v Bratislave. V rámci tohoto seminára odzneli nasledovné prednášky: *Uzavretá afinná množina, Morfizmus uzavretých množín; Predzväzok a zväzok; Predvariety*.

V roku 1974 prebiehal priebežný seminár

1. z fyziky disperzných materiálov pod vedením doc. RNDr. ing. D. KLUVANCA, CSc.
2. a z axiomatiky geometrie pod vedením RNDr. O. ŠEDIVÉHO, CSc.

c) Veľkú pozornosť vo svojej činnosti venovala pobočka matematickej a fyzikálnej olympiáde cez KV MO a KV FO pre Zsl. kraj. V rámci FO veľká pozornosť bola venovaná súťažiacim a ich učiteľom vo všetkých kategóriách. Úvodné inštruktáže do FO pre učiteľov ZDŠ usporiadame každoročne vo väčšine okresov patriacich pod riadenie nášho KV FO (Nitra, Levice, Komárno, Topoľčany).

Pobočka JSMF v spolupráci s KV FO vo veľkej miere podporuje činnosť krúžkov FO na gymnáziách a ZDŠ. Práca v krúžkoch sa úmerne prejavuje aj vo výsledkoch žiakov týchto škôl vo FO. Ako príklad možno uviesť, že v XIV. roč. FO v III. kole A kategórie, ktoré sa konalo v apríli 1973 v Líberci zo Zsl. kraja sa zúčastnilo 7 súťažiacich, z ktorých 3 boli úspešní.

V minulom ročníku (teda v jubilejnom XV.) organizovaním III. kola súťaže pre A kategóriu bol poverený KV FO v Nitre a KPÚ v Bratislave. Súťaž sa uskutočnila v dňoch 24.—26. apríla 1974 na Pedagogickej fakulte v Nitre. Otvorenia súťaže sa zúčastnili významní predstavitelia školstva a politického života. Na základe vyhodnotenia KV FO v Nitre možno konštatovať, že celoštátne kolo FO v XV. roč. súťaže splnilo svoje politickovýchovné a odborné poslanie.

Okrem uskutočňovania prednášok a organizovania krajských kôl vo všetkých kategóriách pobočka má už niekoľkoročnú tradíciu v poriadaní týždenných sústrezení pre úspešných riešiteľov FO vo všetkých kategóriách.

Spolupráca s Kabinetom fyziky KPÚ v Bratislave (hlavne s jeho vedúcim s. D. VAJDOM) je veľmi dobrá. V spolupráci zabezpečujeme aj

preklad súťažných úloh FO do maďarského jazyka pre II. a III. kolo súťaže.

Na úspešnej práci pobočky venovanej FO majú značný podiel predovšetkým jej členovia RNDr. ing. D. KLUVANEC, CSc., predseda komisie FO pri ÚV JSMF a tajomník KV FO Zsl. kraja (od šk. roku 1974/75 predseda KV FO), ako aj ďalší členovia T. KORCOVÁ, T. GÁL, RNDr. A. KECSKÉS, CSc. (podpredseda), L. MORVAY, RNDr. M. RAKOVSKÁ (od šk. roku 1974/75 tajomník KV FO), M. MAGULA a I. OLÁH.

V rámci matematickej olympiády prednášková činnosť bola zameraná väčšinou pre súťažiacich vo všetkých kategóriách, ďalej pre učiteľov ZDŠ a profesorov gymnázií.

Aj v rámci MO sa začína utvárať tradícia v poriadaní sústrezení úspešných riešiteľov MO vo všetkých kategóriách. Prvý júnový týždeň 1973 sme usporiadali sústrezenie najlepších riešiteľov MO v kategóriách B, C, Z v počte 60 žiakov v rekreačnom stredisku v Patinciach pri Komárne a v júni 1974 tak isto pre 60 žiakov v kategórii B, C, Z sa uskutočnilo týždenné sústrezenie v Čaradiciach. Na týchto sústrezeniach sa prednáša látka so zameraním na problematiku nového ročníka MO.

Na úspešnej práci pobočky venovanej MO má značný podiel KV MO pod vedením jeho predsedu doc. RNDr. O. ŠEDIVÉHO, CSc. ako aj O. RALÍKA, odb. as., referenta pre kat. A, B, C, K. KRÍŽALKOVIČA odb. as., referenta pre kategóriu Z a ďalších členov A. CUNINKU, RNDr. V. LÁSZLA, M. ŠÚŇOVEJ, E. HAMADOVEJ.

d) V decembri 1972 sme založili pri našej pobočke „Klub učiteľov matematiky a fyziky v Nitre“. Hlavnú náplň prednášok doteraz tvorila problematika modernizácie vyučovania matematiky.

Za hodnotené obdobie výbor pobočky zasaďal deväťkrát a konali sa dve členské schôdze.

Veľkú pozornosť v pobočke sme venovali rozšíreniu členskej základne. Na začiatku funkčného obdobia nového výboru mala pobočka 74 členov a ku dňu 31. 12. 1974 stav v našej pobočke je 150 členov. V priebehu mesiaca júl bol v pobočke vyhotovený menný zoznam členov s presnou adresou pracoviska aj trvalého bydliska. Tento zoznam bol v septembri 1974 predložený aj na Sekretariáte JSMF k odsúhlaseniu v porovnaní s ústrednou kartotékou.

Arpád Kecskés